14ph_SPOT_250911_@ 24-09-11 11:08 ™ÂÏ›‰·1

ΘΑΝΟΣ ΝΤΟΚΟΣ

Εξαιρετική ευκαιρία για την Κύπρο

«Εδώ και αρκετά χρόνια υπάρχει σε εξέλιξη μια ευρωπαϊκή προσπάθεια για μείωση της ενεργειακής εξάρτησης από ένα κύριο προμηθευτή (Ρωσία). Στο πλαίσιο αυτό, η Κυπριακή Δημοκρατία (και το Ισραήλ) έχουν μια εξαιρετική ευκαιρία να προβάλλουν το ρόλο τους στην αύξηση της ενεργειακής ασφάλειας της ΕΕ με την παροχή σημαντικών ποσοτήτων "ασφαλούς" φυσικού αερίου. Εφόσον η Κύπρος παίξει έξυπνα το χαρτί αυτό κινούμενη με την απαραίτητη σύνεση, η γεωστρατηγική σημασία της νήσου σαφώς θα αυξηθεί. Αν και η ΑΟΖ δεν αποτελεί πανάκεια για την Ελλάδα δεν σημαίνει, βεβαίως, ότι δεν πρέπει να εκμεταλλευθούμε το συγκεκριμένο δικαίωμα που μας δίδει το Δίκαιο της Θάλασσας. Η ανάγκη οριοθέτησης ΑΟΖ αποτελεί ένα χρήσιμο "εργαλείο" και θα πρέπει να τεθεί με σαφή τρόπο -ως διμερές ζήτημα προς επίλυση- στο πλαίσιο των διερευνητικών επαφών και να αξιοποιηθεί διαπραγματευτικά με τον κατάλληλο τρόπο. Εφόσον σε εύλογο χρονικό διάστημα δεν σημειωθεί πρόοδος στις συζητήσεις, η Ελλάδα θα μπορούσε να εξετάσει σοβαρά το ενδεχόμενο κήρυξης ΑΟΖ, προτείνοντας παράλληλα στις άλλες εμπλεκόμενες χώρες την προσφυγή σε διεθνές δικαιοδοτικό όργανο για τη διευθέτηση του ζητήματος.

Η οικονομική συγκυρία επιβάλλει την ταχύτερη δυνατή εκμετάλλευση των ελληνικών ενεργειακών αποθεμάτων και ήδη έχουν γίνει σχετικές κινήσεις από την ελληνική κυβέρνηση σχετικά με την εκδήλωση ενδιαφέροντος από εταιρείες που επιθυμούν να διεξάγουν σχετικές έρευνες. Οι παραχωρήσεις εκμετάλλευσης θα αφορούν κυρίως τη δυτική Ελλάδα και, σε επόμενο στάδιο, την περιοχή νότια της Κρήτης. Βεβαίως, δεν αναμένεται ότι η εκμετάλλευση των ενεργειακών πόρων θα μετατρέψει την Ελλάδα σε Σαουδική Αραβία».

**Ο δρ Θάνος Ντόκος είναι γενικός διευθυντής του ΕΛΙΑΜΕΠ*

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΜΠΑΦΑΣ

«Πρέπει να ασκήσουμε τα δικαιώματά μας»

«ΚΑΤΑ την περίοδο αυτή, η Ελλάδα είναι οικονομικά αδύναμη. Αυτό δε σημαίνει όμως ότι δεν είναι ισχυρή στρατιωτικά στην περιοχή. Αν χρειαστεί, θα πολεμήσουμε. Γιατί και ολόκληρη η δυτική κοινωνία είναι υπέρ της Ελλάδας, πράγμα που σημαίνει ότι η χώρα μας δεν είναι και τόσο αδύναμη τελικά.

Σε τελευταία ανάλυση, κάποια στιγμή, θα πρέπει να ασκήσουμε τα δικαιώματά μας, που είναι άλλωστε σύμφωνα με το Διεθνές Δίκαιο και να μην μαζευόμαστε στο καβούκι μας κάθε φορά που βρυχάται η Τουρκία. Οι Τούρκοι άλλωστε έχουν αρκετά εσωτερικά, δικά τους προβλήματα, όπως οι τρομοκρατικές επιθέσεις στην Άγκυρα, η ενδυνάμωση του PKK και πολλά άλλα».

**Ο Αθανάσιος Μπάφας είναι στρατιωτικός αναλυτής, υποστράτηγος ε.α.*

ΑΒΡΑΑΜ ΖΕΛΗΛΙΔΗΣ

Άμεση ανακήρυξη της ελληνικής ΑΟΖ

«ΑΝ ΛΑΒΟΥΜΕ υπόψη ότι πριν τρία χρόνια η Noble Energy έδινε μια εκτίμηση για τη λεκάνη Λεβιάθαν περίπου 1.7 εκατομμύρια βαρέλια πετρελαίου και περίπου 3.5 τρισεκατομμύρια κυβικά μέτρα φυσικού αερίου, ενώ σήμερα που προχώρησαν οι έρευνες ο διευθυντής Υπηρεσίας Ενέργειας του Υπουργείου Εμπορίου, Βιομηχανίας Σόλωνας Κασίνης, εκτιμά ότι, μόνο στο οικόπεδο 12, υπάρχουν διαθέσιμα 8 τρισεκατομμύρια κυβικά πόδια φυσικού αερίου, αντιλαμβανόμαστε πόσο μεγάλος είναι ο όγκος των κοιτασμάτων που κρύβει η ΝΑ Μεσόγειος. Πρόσφατα δε σε συνέδριο στο Χιούστον, ο κ. Κασίνης είπε ότι στην περιοχή της Κύπρου υπάρχουν περίπου 1,68 εκατ. βαρέλια πετρελαίου και 122 τρισεκατομμύρια κυβικά μέτρα φυσικού αερίου.

Μόνο η εκμετάλλευση του κοιτάσματος στο οικόπεδο 12 εκτιμάται ότι θα αποφέρει περίπου 4 τρισεκατομμύρια ευρώ, από τα οποία ένα μεγάλο ποσοστό θα μπει στα ταμεία της Κυπριακής Δημοκρατίας. Επίσης, το γεγονός ότι σχεδόν το σύνολο των κοιτασμάτων, τόσο του Ισραήλ, όσο και της Κύπρου, θα επεξεργάζονται στην Κύπρο, σημαίνει πολλές νέες θέσεις εργασίας, αλλά και επιπλέον έσοδα από την επεξεργασία και την αποθήκευση. Αν λάβουμε υπόψη ότι η προμήθεια σήμερα του υγροποιημένου φυσικού αερίου από την Κύπρο, για τις ενεργειακές ανάγκες, στοιχίζει σχεδόν τη διπλάσια τιμή από αυτήν για τη χρήση του δικού της φυσικού αερίου, φαίνεται ότι θα προκύψει και επιπλέον σημαντικό οικονομικό όφελος. Από τα παραπάνω λοιπόν, διαπιστώνεται ότι τα επόμενα 5 χρόνια η Κύπρος όχι μόνο θα μπορέσει να αποπληρώσει τα χρέη της, αλλά θα έχει τέτοια έσοδα και δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, ώστε να παρουσιάζει τον μεγαλύτερο ρυθμό ανάπτυξης στην Ευρωζώνη και όχι μόνο.

Τα επόμενα 5 χρόνια η Κύπρος όχι μόνο θα μπορέσει να αποπληρώσει τα χρέη της, αλλά θα παρουσιάζει και τον μεγαλύτερο ρυθμό ανάπτυξης στην Ευρωζώνη

Τι πρέπει λοιπόν να κάνει η Ελλάδα;

1. Άμεση ανακήρυξη της ελληνικής ΑΟΖ για εξασφάλιση των κοιτασμάτων της λεκάνης του Ηροδότου, των κοιτασμάτων του Καστελόριζου και την κατασκευή του αγωγού.

2. Η ανακήρυξη της ΑΟΖ θα δώσει τη δυνατότητα στο φορέα υδρογονανθράκων να διερευνήσει τις παραπάνω λεκάνες με σεισμικές έρευνες και τέλος να προχωρήσει στην εκμετάλλευσή τους.

Αν γίνουν τα παραπάνω και αρχίσει η εκμετάλλευση των υδρογονανθράκων στην Ελλάδα στο σύνολό της και όχι μόνο στη δυτική Ελλάδα, τότε ναι, μπορούμε να μιλήσουμε για μεγάλους ρυθμούς ανάπτυξης, νέες θέσεις εργασίας, καθώς στην Ελλάδα δεν έχουμε μόνο μια περιοχή αλλά πολλές και γρήγορη αποπληρωμή του χρέους, από τον αγωγό που θα γίνει (δικαιώματα), την αγορά φτηνού αερίου (το μισό κόστος άρα μειωμένα έξοδα κατά 50%) και την παραγωγή δικού μας πλούτου (μπορούμε να μιλήσουμε για τουλάχιστον 10 δισ. το χρόνο έσοδα). Σε όλα αυτά πρέπει να προσθέσουμε τις νέες θέσεις εργασίας και τους μεγάλους ρυθμούς ανάπτυξης».

**Ο Αβραάμ Ζελιλίδης είναι καθηγητής Γεωλογίας στο Πανεπιστήμιο Πατρών*

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΗΦΑΙΣΤΟΣ

Οι ενεργειακοί πόροι βοηθούν να μην βιαζόμαστε

«ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΩΣ συγκυριακών προβλημάτων και ακολουθώντας την κυπριακή πολιτική, η Ελλάδα οφείλει να κατοχυρώσει νομικά ό,τι της προσφέρει η διεθνής νομιμότητα στα ζητήματα των χωρικών υδάτων, της συναρτημένης με αυτά υφαλοκρηπίδας και της εξίσου ακόμη σημαντικότερης Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης. Ιδιαίτερα στην περιοχή του Καστελόριζου και επειδή κάποια στιγμή το ζήτημα θα μπορούσε να συζητηθεί στο Διεθνές Δικαστήριο, τυχόν τετελεσμένα της Τουρκίας που δεν αντικρουστούν, θα βαρύνουν μελλοντικές προσφυγές. Αποτελεί ύβρη κατά της λογικής κάθε κατευναστική αντίληψη πως δήθεν θα αντιδράσει η Τουρκία. Η Άγκυρα, αν έχει αντίδραση, θα μπορούσε να προσφύγει στους διεθνείς θεσμούς για ειρηνική επίλυση. Αν δεν το κάνει φέρει το βάρος των ευθυνών των πράξεών της.

Ούτε βέβαια μας τιμά αν υποκύπτουμε σε απειλές και αν γι' αυτό δεν ασκούμε τα κυριαρχικά δικαιώματα που προσφέρει η διεθνής νομιμότητα», τονίζει. Κατά δεύτερον, και πέραν συγκυριακών τουρκικών αντιδράσεων στις έρευνες της Κυπριακής Δημοκρατίας στην κυπριακή ΑΟΖ, η ενέργεια αλλάζει τις παραμέτρους που προσδιορίζουν το κυπριακό πρόβλημα. Ούτως ή άλλως, κάθε ορθολογιστής θα έπρεπε να είχε από καιρό αντιληφθεί ότι η από δεκαετίας επικράτηση των ισλαμιστών νεο-οθωμανών νεότουρκων δημιουργούσε μια νέα πολιτική δομή που καθιστούσε τη λεγόμενη διζωνική-δικοινοτική λύση μια κυριολεκτικά φαιδρή έννοια. Όποιος έχει αμφιβολία μπορεί να διαβάσει μερικές σελίδες των βιβλίων του νυν Τούρκου ΥΠΕΞ «Στρατηγικό Βάθος και Εναλλακτικές κοσμοθεωρίες» για να κατανοήσει πως μια τέτοια τερατώδης πολιτικοθεσμική συγκόλληση θα αποτελέσει τη μεγαλύτερη διαστροφή της σύγχρονης πολιτικής ιστορίας.

Η ενέργεια αλλάζει τις παραμέτρους που προσδιορίζουν το κυπριακό πρόβλημα

Η μόνη λύση ήταν και συνεχίζει να είναι η σύμπραξη των Τουρκοκυπρίων σε ένα δημοκρατικό κράτος όπου δεν υπάρχουν σύνορα σε εθνική και ρατσιστική βάση. Νομικά και πολιτικά έχουμε δικαίωμα και δυνατότητα να επιμείνουμε για πάντα και αυτό, βασικά, κάνουμε μετά το 1974. Δεν υπεισερχόμαστε στα ζητήματα που αφορούν την αποχώρηση των εποίκων γιατί θεωρούμε ως αυτονόητο πως λύση και νομιμοποίηση αυτού του εγκλήματος πολέμου είναι αντίφαση υπό όρους. Η ανακάλυψη ενεργειακών πόρων θα μπορούσε να αποτελέσει, από μια σκοπιά, και κίνητρο για μια τέτοια βιώσιμη λύση. Βασικά, τώρα, έχουμε και τις δύο όψεις του νομίσματος. Η πρώτη όψη είναι η ευρωπαϊκή νομιμότητα η οποία προεκτεινόμενη στην Κύπρο επιλύει αυτομάτως τα προβλήματα των διαπραγματεύσεων των τεσσάρων τελευταίων δεκαετιών, διασφαλίζει τους πάντες και διασφαλίζει, επιπλέον, μια βιώσιμη διακυβέρνηση. Η δεύτερη όψη του ίδιου νομίσματος αφορά την αυτοδύναμη πλέον οικονομική τροφοδότηση της κυπριακής οικονομίας που θα διευκολύνει τις οικονομικές πτυχές μιας τελικής διευθέτησης.

Η βιωσιμότητα μιας λύσης συναρτάται άμεσα από το πολιτικό, νομικό και οικονομικό περιεχόμενό της. Η δημοκρατία διασφαλίζει πολιτική ομαλότητα, το κράτος δικαίου τα δικαιώματα όλων ανεξαρτήτως εθνότητας και η οικονομία την οικονομική ανάπτυξη και ευημερία. Αν οι Τουρκοκύπριοι δεν θέλουν ή δεν μπορούν να αποκλληθούν από την Τουρκία, εμείς θα πρέπει να περιμένουμε όσο χρειαστεί. Οι ενεργειακοί πόροι βοηθούν να μην βιαζόμαστε αχρείαστα περιπίπτοντας από τη μια παγίδα στην άλλη. Μεταξύ μη λύσης και πολιτικής αυτοκτονίας δεν υπάρχει δίλημμα».

**Ο Παναγιώτης Ήφαιστος είναι καθηγητής Διεθνών Σχέσεων-Στρατηγικών Σπουδών στο Πανεπιστήμιο Πειραιώς*

ΓΙΩΡΓΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΔΗΣ

Η θεωρία των παιγνίων στη Μεσόγειο...

«Τα ξεχασμένα αρχεία των ΕΛ.ΠΕ και της παλιάς ΔΕΦΑ έμειναν για χρόνια στα ντουλάπια και τα υπόγεια. Τα κάλυπτε η σκόνη της λήθης. Για το ευρύ κοινό το ενδεχόμενο να βρεθούν πετρέλαια στο Αιγαίο ήταν πάντοτε υπαρκτό αλλά δεν προχωρούσε "γιατί δεν θέλουν οι μεγάλοι" και "υπάρχει η τουρκική απειλή"... Μερικοί με συνωμοτικό ύφος μιλούσαν για Ελντοράντο και για αστείρευτες φλέβες που περιμένουν υπομονετικά τα γεωτρύπανα στα βάθη του πελάγους από τη Ζουράφα μέχρι το Καστελόριζο και τη Γαυδοπούλα. Πλέον σώφρονες αρκετοί επιστήμονες επί χρόνια ζητούσαν με επιστολές από την Πολιτεία να λάβει επίσημες αποφάσεις, να προκηρύξει έρευνες για να μάθουμε κάποτε εαν υπάρχουν όντως αξιοποιήσιμα κοιτάσματα. Η επίσημη απάντηση ήταν σιωπή, ενώ και η πλειονότητα των ΜΜΕ είτε με κοντόφθαλμη λογική απέφευγε ανάλογα θέματα εκτός επικαιρότητας, είτε ανακάλυπτε μια Ατλαντίδα μαύρου χρυσού. Ουδείς βέβαια επί έτη απάντησε στα αυτονόητα: γιατί δεν προχώρησαν οι χερσαίες έρευνες, σε "οικόπεδα" αδιαμφισβήτητα... ενώ η γειτονική Αλβανία στο Ιόνιο προχωρεί ακάθεκτη σε έρευνες. Η Πολιτεία επί χρόνια φορούσε παρωπίδες και τώρα καλείται να αντιληφθεί ότι σήμερα αλλάζει ο παγκόσμιος χάρτης. Ο περιορισμός των διεθνών αποθεμάτων οδηγεί στην αξιοποίηση νέων κοιτασμάτων. Η τεχνολογία έχει κάνει τεράστια πρόοδο, το κόστος εξόρυξης και επεξεργασίας έχει χαμηλώσει, οι τιμές έχουν αυξηθεί, άρα ιδού πρόσφορο πεδίο... Δεν είναι τυχαίο βεβαίως οτι έχουν ήδη ναυπηγηθεί διεθνώς τεράστια πλοία γεωτρύπανα ειδικά για έρευνες και μελλοντικές εξορύξεις. Την ίδια στιγμή -πολιτική συγκυρία;- αναχαράσσεται ο χάρτης ισορροπιών στη Μεσόγειο και ο καθείς θέλει να ορίζει τους κανόνες του παιχνιδιού...

Τι να προσδοκούμε στο μέλλον; Ένταση, γεωτρήσεις , συμβιβασμούς και προφανώς κέρδη. Η "δοσολογία" όλων αυτών όμως παραμένει άγνωστη...

Η ζήτηση για ενέργεια, παγκοσμίως, το 2035 θα υπερδιπλασιαστεί, αναφέρει στην έκθεσή της η στατιστική υπηρεσία του αμερικανικού Υπουργείου Ενέργειας. Και αυτό εξηγεί πολλά».

**Ο Γιώργος Αποστολίδης είναι δημοσιογράφος*

ΜΑΡΙΑ ΓΙΑΝΝΙΟΥ

Νέες ισορροπίες δυνάμεων στην Ανατολική Μεσόγειο

ΟΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ των τελευταίων δύο ετών στην Ανατολική Μεσόγειο μας υπενθυμίζουν την ευάλωτη μορφή της ισορροπίας δυνάμεων που επικρατεί στην περιοχή. Η επιδείνωση των διμερών σχέσεων μεταξύ Τουρκίας και Ισραήλ αλλά και η σύσφιγξη των σχέσεων Ισραήλ και Κύπρου φανερώνουν ότι στο διεθνές γίγνεσθαι οι συμμαχικοί δεσμοί ευκόλως κλυδωνίζονται και μεταβάλλονται ανταποκρινόμενοι στα νέα δεδομένα και τις νέες προκλήσεις.

Από τη μεριά του Ισραήλ, η γεωπολιτική κατάσταση που διαμορφώνεται στην ευρύτερη περιοχή της μεσογειακής λεκάνης εμπεριέχει ουσιαστικές πολιτικές ευκαιρίες αλλά και σημαντικούς διπλωματικούς κινδύνους. Πώς, άραγε, αντιλαμβάνεται η σημερινή ισραηλινή κυβέρνηση την αποστασιοποίησή της από την Άγκυρα και για ποιους λόγους επιδιώκει τη δημιουργία στενότερων δεσμών με την Κυπριακή Δημοκρατία;

Η πιθανή αγορά από την ισραηλινή εταιρεία Delek του 30% των δικαιωμάτων της Noble Energy στο μπλοκ 12 της κυπριακής ΑΟΖ θα ανοίξει νέες οδούς συνεργασίας μεταξύ των δύο κρατών

Ο φανερός στόχος της κυβέρνησης Ερντογάν είναι η ανάδειξη της Τουρκίας σε περιφερειακή και παγκόσμια δύναμη. Οι βλέψεις του δόγματος Νταβούτογλου και οι επιλογές εξωτερικής πολιτικής δεν μπορούν παρά να ανησυχήσουν το εβραϊκό κράτος. Η αντι-ισραηλινή ρητορική του AKP -ως μέσο αύξησης της τουρκικής επιρροής στη Μέση Ανατολή τη στιγμή που το ευρωπαϊκό όνειρο απομακρύνεται όλο και περισσότερο- αλλά και η επιδείνωση των διμερών σχέσεων Τουρκίας-Ισραήλ συνέπεσε με την προσέγγιση της Άγκυρας τόσο με τη Συρία όσο και με το Ιράν, τη σημαντικότερη στρατηγική απειλή που καλείται να αντιμετωπίσει το εβραϊκό κράτος. Είναι, λοιπόν, δεδομένο ότι το Ισραήλ θεωρεί ότι απειλείται και ότι οι (μέχρι πρότινος) σύμμαχοί του δεν αντιλαμβάνονται τους πιθανούς κινδύνους για την ασφάλειά του.

Επιπλέον, η υποστήριξη της Χαμάς από την τουρκική κυβέρνηση, αλλά και η γενικότερη απήχηση που έχει ο αγώνας των Παλαιστινίων για ένα ανεξάρτητο κράτος στην τουρκική κοινή γνώμη, οδηγούν το Ισραήλ στο να αμφισβητεί τις προθέσεις της Άγκυρας για αμερόληπτη διαμεσολάβηση στο Μεσανατολικό. Η ισραηλινή έκθεση (Ιανουάριος 2011) για τα γεγονότα που συνέβησαν τον Μάιο του 2010 στο πλοίο Mavi Marmara, δεν χαρακτηρίζει την τουρκική κυβέρνηση παθητικό παίκτη, ενώ την κατηγορεί για την πρόδηλη υποστήριξή της στη Χαμάς, η οποία θεωρείται τρομοκρατική οργάνωση τόσο από το Ισραήλ όσο και από την ΕΕ. Επιπροσθέτως, η αποδυνάμωση του στρατού στην Τουρκία εκλαμβάνεται από το Ισραήλ λιγότερο ως ενδυνάμωση της αξίας της δημοκρατίας και περισσότερο ως εξισλαμισμός του κοσμικού κεμαλικού καθεστώτος.

Αντιθέτως, το Ισραήλ θεωρεί ότι η σύσφιγξη των διμερών σχέσεων με τη Λευκωσία οδηγεί σε μια κατάσταση αμοιβαίου κέρδους. Επιλέγει, λοιπόν, να πλησιάσει την Κύπρο, κράτος-μέλος της Ε.Ε. με την οποία μοιράζεται οικονομικά, πολιτικά και εμπορικά συμφέροντα και να απομακρυνθεί από την Τουρκία της οποίας το ευρωπαϊκό μέλλον μοιάζει να έχει παραπεμφθεί στις ελληνικές καλένδες. Επιπλέον, η πιθανή αγορά από την ισραηλινή εταιρεία Delek του 30% των δικαιωμάτων της Noble Energy στο μπλοκ 12 της κυπριακής ΑΟΖ θα ανοίξει νέες οδούς συνεργασίας μεταξύ των δύο κρατών στον τομέα της ενέργειας.

Η εύθραυστη σταθερότητα στην Ανατολική Μεσόγειο βασίζεται σε μια αποτελεσματική ισορροπία δυνάμεων. Η συνεχόμενη φθορά των ισραηλοτουρκικών σχέσεων θα οδηγήσει σε αδιέξοδα. Η αυξανόμενη επιρροή της Τουρκίας στον αραβικό κόσμο αλλά και η απεικόνισή της ως επιτυχημένο πρότυπο σύζευξης ισλαμικών και παγκόσμιων αξιών θα οδηγήσει το Ισραήλ στον επαναπροσδιορισμό των σχέσεών του με την Άγκυρα. Μια πιο εποικοδομητική θέση του Ισραήλ στις διαπραγματεύσεις με τους Παλαιστινίους θα επιτρέψει την εκ νέου ενδυνάμωση των ισραηλοτουρκικών σχέσεων. Στο πλαίσιο αυτό, η Κύπρος οφείλει να υποστηρίξει όποια διπλωματική προσπάθεια επίλυσης του ακανθώδους παλαιστινιακού ζητήματος.

**Η Μαρία Γιαννιού είναι διεθνολόγος*